

Kurzusleírás (tematika)

Kurzus neve: 2023/24/1 Üvegtervezés 4. "Stúdióüveg" Autonóm kifejezőmódok a képzőművészetiüvegben, a szakrális- és a díszítő funkciók határán.				
A kurzus oktatója/i, elérhetősége(i): Pattantus Gergely gpattantus@mome.hu				
Kód: B-TA-504	Kapcsolódó tanterv (szak/szint):	A tantárgy helye a tantervben (szemeszter):	Kredit: 10 kredit	Tanóraszám: 96 Egyéni hallgatói munkaóra:
Kapcsolt kódok:	Típus: (szeminárium/előadás/gyakorlat/konzultáció stb.)	Szab.vál-ként felvehető-e?	Szab.vál. esetén sajátos előfeltételek:	
A kurzus kapcsolatai (előfeltételek, párhuzamosságok):				
Tanulási eredmények (fejlesztendő szakmai és általános kompetenciák): Tudás: "A Tárgyalkotó tervezés tantárgy célja a kortárs tervezői szemlélet oktatása és a tradicionális, innovatív kézműves tudások átadása. Az üvegtervezés tárgyalkotás területén biztosít szakmai alapozást bevezető tervezés módszertani és technológiai alapstúdiumokon keresztül. "A tárgyalkotó iparművész tervezési alapjainak megismerése, gyakorlása, analógiás gondolkodás alapján egyéni tervezői karakterének meg és felismerése, gyakorlati tervezői munka módszereinek kialakításának alaplépései. Itt, most optikai jelenség(ek) ismétlődései az üvegben, amelyek teret, plasztikát jelölnek. Olyan „nyitott végű” feladat megoldás a cél, ami lehet tisztán design (a szó alapvető jelentését értve), és lehet képzőművészeti megoldású (stúdióüveg). A „kurzus célja és alapelvei” pedig elsősorban és végül: kiművelt emberfők képzése.Milyen elméleti ismereteket kell megszereznie a hallgatónak a félév során? Bevezetés az üvegtervezésbe: Az üvegtervezés jelentősége és története. Az üvegtervezés alapelvei és technikái. Az autonóm kifejezés fogalma az üvegművészetben. Stúdióüveg és képzőművészeti üveg: A stúdióüveg fogalma és jellemzői. A képzőművészeti üveg és az autonóm kifejezés kapcsolata. Az üvegművészet szerepe és hatása a kortárs művészeti szcénában. Formatervés az üvegművészetben: Az üveg formavilágának és struktúrájának tanulmányozása. Az organikus és geometrikus formák alkalmazása az üvegtervezésben. A stúdióüveg sajátosságainak figyelembevétele a formakialakítás során. Szakrális és díszítő funkciók határán:				

A szakrális és díszítő üvegalkotások jellemzői és különbségei.

Az üvegművészet szakrális kontextusban történő alkalmazása.

Az autonóm üvegalkotások díszítő elemekké való átalakítása.

Technikák és eszközök:

Fújt üvegtechnikák és alkalmazásuk az autonóm üvegtervezésben.

Keresztfűvés, formahúzás és üveglapok összeolvasztása.

Festés, gravírozás és homokfűvés technikák az üveg díszítéséhez.

Projekt és gyakorlati munka:

Hallgatói projekt tervezése és megvalósítása az autonóm üvegtervezés témakörében.

Stúdiómunka és alkotás a tanult technikák és eszközök felhasználásával.

Projekt prezentáció és reflektálás a hallgatói munkákra.

Ez a tantárgytematika lehetővé teszi a hallgatók számára az üvegtervezés alapjainak megismerését, a stúdióüveg és autonóm kifejezőmódok kapcsolatának feltárását, valamint a szakrális funkció megértését az üvegművészetben.

A formatervezés és a szakrális funkció különbségeinek megértéséhez fontos, hogy bevezessünk néhány bölcsész és művészettörténeti szakfogalmat:

Formatervezés: A formatervezés a vizuális kultúra területén tevékenykedő művészek és tervezők folyamatos kutatómunkájának eredménye. Ez magában foglalja a formák, struktúrák és esztétikai elemek tudatos kombinálását egy adott tárgy vagy alkotás létrehozásához.

Szagrális funkció: A szagrális (vallási) funkció a művészetben az istentiszteleti helyek, szentélyek vagy vallási tárgyak céljait és jelentését szolgálja. A szagrális művészet gyakran szimbolikus kifejezőmódokat használ, amelyek hozzájárulnak a vallási élményhez és a spirituális dimenzióhoz.

A formatervezés és a szagrális funkció közötti különbségek az alábbiak:

A formatervezés a vizuális kommunikációra és az esztétikai élményre összpontosít, míg a szagrális funkció elsősorban a vallási üzenet és a spirituális élmény közvetítését célozza.

A formatervezésnél az alkotó szabadon megválaszthatja a formákat és az esztétikai megoldásokat, míg a szagrális funkció esetén a vallási hagyományok és szabályok befolyásolják a kifejezőmódokat és a jelentést.

A formatervezés általában a hétköznapi életben használt tárgyak tervezésével foglalkozik, míg a szagrális funkció általában a vallási rituálékhoz, szertartásokhoz és istentiszteletekhez kapcsolódó tárgyakat és helyeket érinti.

A formatervezésben az esztétikai érték és az egyediség fontos szerepet játszik, míg a szagrális funkció esetében a vallási jelentés, a szimbolikus tartalom és a közösségi identitás hangsúlyosabb.

Ezek a különbségek lehetővé teszik a hallgatóknak a formatervezés és a szagrális funkció különbségeinek megértését, és segítenek az üvegtervezés során a megfelelő koncepció és stílus kiválasztásában, a vallási és esztétikai szempontrendszer alapján.

Képesség: Az (általában értett, közösen értelmezett transzparens) üveg alapvető optikai jelenségeinek megismerése. **Tervezés:** mennyiben tervezhetőek a fényjelenségek az adott (tervezendő) tárgyon, a tárgy testében, és belső terében. Mennyiben plasztika, mennyiben kép az üvegtárgy, és életmódhoz, élettérhez hogyan tervezhető, alakítható stilisztikailag. A használati- és a dísz tárgy értelmezése, határterületek vizsgálata, a „szent és a profán” megjelenési lehetőségei, és értelmezhetőségei ma, a mai otthonban, és funkcionális terekben. Milyen gyakorlati ismereteket kell elsajátítani a hallgatónak a félév során?

Attitűd: Milyen attitűdöt, viselkedést várunk el a hallgatótól a félév végére? A hétköznapi értelemben a „tudás” szónak legalább két értelmét is megkülönböztetjük. Az egyik az a teoretikus tudás, amelyet a filozófia is vizsgál, és lejjebb részletezni fogunk. A másik az képességet jelent. A teoretikus tudás tanulás során, vagy a tapasztalatokból összefüggések tudatos felismerésével szerzett információ. A képesség pedig a gyakorlás során tudattalanul alakul ki. A képességeket az emberek, akárcsak az állatok, viszonylag lassan, hosszú gyakorlat (tanulás) során szerzik. Az ember azonban abban különbözik a legtöbb állattól, hogy képes teoretikus tudást is elsajátítani, méghozzá akár egyszeri példa alapján, következtetéssel, vagy tanulás során nyelvi kommunikációban.

Képesség: Lehetőséggel, erővel, eszközökkel rendelkezés, hogy a kívánt célt, a szándékunkban álló eredményt elérjük.

A tanuló tanulási képessége a szavak megértésével növelhető. A műszer érzékelő képessége szabályozható. Az üzem gyártóképessége függ a gépesítés fokától. A rendszeres testmozgás segít megőrizni a test fizikai képességeit.

Autonómia és felelősségvállalás: Milyen szintű szakmai önállóságot várunk el a hallgatótól a félév végére? **Autonómia és felelősségvállalás:** önállóság, függetlenség, Erkölcsi, jogi v. hivatalos kötelezettség, amelynek alapján vki, vmely testület v. közösség vkiért v. vmiért felelős, számot adni tartozik.

A kurzus keretében feldolgozandó témakörök, témák:

Milyen témákról lesz szó a kurzus folyamán? Milyen témákat kell a hallgatónak önállóan feldolgoznia? Az üvegtervezői alapismeretek része az adott üvegtechnológia adott részeinek, konkrét feladathoz kapcsolódó technológia, technológiák megismeréseinek. Ez minden hallgatónál, minden esetben egyénileg és egyedileg meghatározott, személyes konzultációk során meghatározandó, és megadandó.

Üveg szakrális tárgyak és szentélyek:

A szakrális üvegalkotások története és jelentősége.

Szakrális üvegalkotások kutatása különböző vallási kultúrákban.

Szakrális üvegtervezés alkalmazása mai kontextusban.

Formatervezés és vallási jelképek:

A vallási jelképek és szimbólumok szerepe a formatervezésben.

Az üvegművészet esztétikai és szakrális aspektusainak kölcsönhatása.

Vallási jelképek és szimbólumok reinterpretálása a stúdióüveg alkotásokban.

Autonóm üvegtervezés és vallási kontextus:

Az autonóm üvegtervezés lehetőségei a vallási kontextusban.

Az üvegművészet és a spirituális tapasztalat közötti kapcsolat vizsgálata.

A szakrális és autonóm üvegalkotások összehasonlító elemzése.

Díszítő funkció és esztétikai érték:

A díszítő üvegtervezés szerepe a szakrális és autonóm üvegművészetben.

Az esztétikai érték és a vallási jelentés közötti egyensúly kérdései.

Az üveg díszítésének technikai és hatásai a szakrális és autonóm alkotásokban.

Stúdióüveg és vallási rituálék:

A stúdióüveg alkalmazása vallási rituálékban és istentiszteleteken.

Az üvegtervezés szerepe a vallási élmény és az ünnepi atmoszféra kialakításában.

A szakrális üvegtervezés és a közösségi identitás erősítése.

Ezek a témák lehetővé teszik a hallgatók számára a széles körű gondolkodást és az üvegtervezés különféle aspektusainak felfedezését a szakrális és autonóm kifejezőmódok terén.

Tanulásszervezés/folyamatszervezés sajátosságai:

A kurzus menete , az alkalmak időpontjai Mikor lesznek megtartva az órák és milyen terjedelemben?.

Alkalmak heti bontásban:

- Hét Bevezető előadás, feladatkiadás. Szó fog esni nagyon sok mindenről, többek között.... (Ha nincs megtartva, akkor kérlek azt is jelezd!) Ki tartja? A témavezető tartja.
- Hét Ezen a héten a fúvott üveg és az öntött üveg transzparens optikai kapcsolatairól és eltéréseiről lesz szó(Ha nincs megtartva, akkor kérlek azt is jelezd!) Ki tartja?
- Hét Mikről lesz szó ezen a héten? Ekkor lesz szó libizáréüvegek technikai kifejezéseiről.(Ha nincs megtartva, akkor kérlek azt is jelezd!) Ki tartja?
- Hét Mikről lesz szó ezen a héten? Itt már formakészítés sajátosságai lesznek elemezve.(Ha nincs megtartva, akkor kérlek azt is jelezd!) Ki tartja?
- Hét Mikről lesz szó ezen a héten? E korban, ekkor, hová is ment Vackor? A szimbolizmus mértéke a gyermeki és a gyermekded különbség jelentéstartalmak tükrében.(Ha nincs megtartva, akkor kérlek azt is jelezd!) Ki tartja?
- Hét Mikről lesz szó ezen a héten? Hőmúlt. A kristályosodás az üvegben, mint tervezési szempont. Több órás elméleti kurzus, az üvegipari szakkönyv alapján.(Ha nincs megtartva, akkor kérlek azt is jelezd!) Ki tartja?
- Hét Mikről lesz szó ezen a héten?"Talán ha sakkozni tudnék." Kassák Lajos absztrakciós elvei, nem csak grafikáiban.(Ha nincs megtartva, akkor kérlek azt is jelezd!) Ki tartja?
- Hét Mikről lesz szó ezen a héten?A formakészítés lehetőségeinek határai. Készülés a hutahétr, vagy már hutázás maga. (Ha nincs megtartva, akkor kérlek azt is jelezd!) Ki tartja?
- Hét Hutahét, vagy nem hutahét? Erről van szó! Mikről lesz szó ezen a héten? (Ha nincs megtartva, akkor kérlek azt is jelezd!) Ki tartja?
- Hét Mikről lesz szó ezen a héten? A telekommunikáció szimbolizmusa, az száloptika nem gyakorlati haszna a 21.sz. üvegjeinél.(Ha nincs megtartva, akkor kérlek azt is jelezd!) Ki tartja?
- Hét Mikről lesz szó ezen a héten? Huta, hütte, koh, bánya, banyakemence. Etimológiai ráhatások az kortárs üvegművészetre, a vizsgaszempontrendszer kialakítására. (Ha nincs megtartva, akkor kérlek azt is jelezd!) Ki tartja?
- Hét "Készülődés a számadásra."A témavezető tartja, mint minden héten.
- Hét:

-
- alkalom: Bevezetés a tantárgyba, áttekintés az üvegtervezés alapelveiről (2 óra)
- alkalom: Stúdióüveg fogalma és jellemzői (2 óra)
- Hét:
-
- 3. alkalom: Az autonóm kifejezőmódok a képzőművészeti üvegben (3 óra)
- alkalom: Az üveg formavilágának tanulmányozása (2 óra)
- Hét:
-
- 5. alkalom: Geometrikus formák alkalmazása az üvegtervezésben (3 óra)
- alkalom: Szakrális üvegalkotások jellemzői és különbségei (2 óra)
- Hét:
-
- 7. alkalom: Technikák és eszközök az üvegművészetben (3 óra)
- alkalom: Festés, gravírozás és homokfúvás technikák (2 óra)
- Hét:
-
- 9. alkalom: Stúdiómunka és alkotás a tanult technikák felhasználásával (4 óra)
- Hét:
-
- 10. alkalom: Projekt tervezése az autonóm üvegtervezés témakörében (2 óra)
- alkalom: Stúdiómunka folytatása és alkotás (4 óra)
- Hét:
-
- 12. alkalom: Projekt prezentáció és reflektálás a hallgatói munkákra (3 óra)
- alkalom: Szakrális üvegtervezés alkalmazása mai kontextusban (2 óra)
- Hét:
-
- 14. alkalom: Vallási jelképek és szimbólumok a formatervezésben (3 óra)
- alkalom: Szakrális üvegalkotások különböző vallási kultúrákban (2 óra)
- Hét:
-
- 16. alkalom: Díszítő funkció és esztétikai érték az üvegművészetben (3 óra)
- alkalom: Autonóm üvegtervezés szakrális kontextusban (2 óra)
- Hét:
-
- alkalom: Stúdiómunka és alkotás a szakrális-díszítő funkciók témakörében (4 óra)
- Hét:
- alkalom: Szakrális üvegtervezés és közösségi identitás (3 óra)
- alkalom

A hallgatók tennivalói, feladatai:

Sorold fel a félév során felmerülő hallgatói feladatokat (pl. kutatás, modellezés, prezentáció)

Kutatás és adatgyűjtés:

Tanulmányozzák a szakrális üvegművészet történetét és jelentőségét különböző kultúrákban. Végezzenek kutatást a díszítő funkciók és esztétikai érték kapcsolatáról az üvegművészetben.

Projekt tervezése és kivitelezése:

Hozzanak létre egy önálló üvegtervezési projektet a stúdióüveg és a szakrális-díszítő funkciók témakörében.

Készítsenek részletes terveket és modellalkotásokat az alkotásukhoz.

Stúdiómunka és alkotás:

Végezzenek stúdiómunkát és alkossanak üvegterveket a tanult technikák és fogalmak alapján.

Kísérletezzenek a technikákkal és formákkal, hogy kifejező alkotásokat hozzanak létre.

Prezentáció és reflektálás:

Mutassák be projektjüket és prezentálják az alkotásaikat a kurzus végén.

Reflektáljanak a saját munkájukra, elemzve az alkotás folyamatát és eredményét.

Rendszeres jelenlét és aktív részvétel:

Vegyenek részt az órákon, aktívan vesznek részt a beszélgetésekben és a művészeti diskurzusban.

Kapcsolódjanak be a stúdiómunkákba és tartsák be az adott határidőket.

Portfólió készítése:

Készítsenek egy szakmai portfóliót, amely bemutatja a félév során készített munkáikat és fejlődésüket.

Ezek a feladatok segítik a hallgatókat a szakrális-díszítő üvegtervezés elméleti és gyakorlati aspektusainak felfedezésében, valamint a kreatív gondolkodás és művészi kifejezés fejlesztésében.

A tanulás környezete:

Tantermi

Stúdió, műterem vagy műhely

Külső helyszín

Online

Egyéb, mégpedig

Teljesítendő követelmények:

- Órai jelenlét, hiányzások maximális száma 33• Aktivitás, jelenlét
- 10
- Hét 1-2:
-
- Ötletek és inspirációk gyűjtése a kehelytervezéshez.
- Kutatás az üvegtervezés történetéről és kortárs trendekről.
- Hét 3-4:
-
- Kehelytervek vázlatainak készítése és bemutatása.
- Anyag- és szerszámvásárlás a kehelyek elkészítéséhez.
- Hét 5-6:
-
- Kehelyek alapanyagainak előkészítése (pl. üveglapok vágása, formák készítése).
- Gyakorlati munka: kehelyek alapstruktúrájának elkészítése.
- Beosztás:
- Hét 7-8:
-
- Fújtt üvegtechnikák tanulmányozása és gyakorlása.
- Kehelyek fújtt üvegtechnikával történő kivitelezése.
- Hét 9-10:

- Színkezelés és díszítés tervezése a kehelyeken.
- Kehelyek színezése, díszítése és polírozása.
- Hét 11-12:
- Végső befejező munkálatok a kehelyeken (pl. fogantyúk, díszítőelemek).
- Prezentáció és kiállítás előkészítése a kész kehelyek bemutatására.
- Beosztás:
- Hét 13-14:
- Hutai munkálatokra való felkészülés (pl. biztonsági előírások tanulmányozása).
- Tervezés és előkészítés a hutai munkálatokhoz.
- Hét 15-16:
- Hutai munkák végrehajtása: üveg olvasztása, formázása és hűtése.
- Hutai munkálatok dokumentálása és elemzése.
-
- (Több tanár és tanáronként külön értékelés esetén tanáronként megbontva)(Tanárokat nem bontunk meg)
-
- Teljesítendő követelmények: A konzultációkon 80%-os jelenlét, a gyakorlati (műhely) munka elvégzése a lehetőségek maximumán.
-
-

Értékelés szempontjai:

- Órai aktivitás
- :A kiértékelésre anyagban, rajzban, és vetített prezentációban egyaránt be kell mutatni a munkát, és munkafolyamatot. Ha nagyméretű, akkor a modellnek, makettnek eredeti, terv szerinti anyagból, léptékhelyesen kell készülnie. (Amennyiben online oktatásra kényszerülünk, akkor csak modellező anyagokból, és terveit is vetített, elektronikus formában kérjük a beszámolót.)

Az érdemjegy kiszámítása

Kreativitás és eredetiség: 20% - Az alkotások kreativitására és eredetiségére helyezett hangsúly. Értékeljük az újító ötleteket és az egyediséget.

Műszaki kivitelezés: 20% - A műszaki kivitelezésre helyezett hangsúly. Értékeljük a pontos és professzionális munkavégzést.

Esztétikai megjelenés: 15% - Az alkotások esztétikai vonzerejére és harmóniájára helyezett hangsúly. Értékeljük a formák és a színkezelés összhangját.

Funkcionalitás és ergonómia: 15% - A kehelyek használhatóságára és ergonómiájára helyezett hangsúly. Értékeljük a praktikusságot és a biztonságot.

Dokumentáció és prezentáció: 15% - A dokumentáció minőségére és az alkotások prezentálására

helyezett hangsúly. Értékeljük a pontos és átfogó dokumentációt, valamint a hatékony prezentációt.

Hutai munkálatok: 15% - A hutai munkák minőségére és a biztonságos munkavégzésre helyezett hangsúly. Értékeljük az üvegolvasztás és formázás pontosságát, valamint az alkotások hűtését.

Az érdemjegy kiszámítása: Az egyes szempontok arányosan értékelve, a kapott százalékos eredmények összegzése alapján meghatározható az érdemjegy a következő skálán:

90-100%: Jeles (5)

80-89%: Jó (4)

70-79%: Közepes (3)

60-69%: Elégséges (2)

50-59%: Elégséges, de pótlásra javasolt (1)

- 0-49%: Elégtelen (1)

Értékelés módja: (milyen módszerekkel zajlik az értékelés {teszt, szóbeli felelet, gyakorlati demonstráció stb.} Gyakorlati demonstráció, ha az kiállított munkák bemutatását jelenti. Üveg anyagból készült tárgy, tárgy együttes bemutatása a feladat kiírása szerint. Vetített prezentáció, mely az elmúlt évek tervezési munkáját is érinti, lényegileg, (gondolkodásmódjában) magában foglalja. (Amennyiben online oktatásra kényszerülünk, akkor csak modellező anyagokból, és terveit is vetített, elektronikus formában kérjük a beszámolót.)

Értékelés módja:

Írásbeli felmérő (teszt)

Szóbeli vizsga (kollokvium)

Gyakorlati demonstráció (prezentáció, beadott feladat értékelése) Gyakorlati

Egyéb, mégpedig

Az érdemjegy kiszámítása

• }•	Aktivitás, jelenlét	10 %	91-100%:	jeles
• •	I. Vázlattervi prezentáció	10 %	81-90%:	jó
• •	II. Vázlattervi prezentáció	20 %	71-80%:	közepes
• •	III. Vázlattervi prezentáció	20 %	61-70%:	elégséges
• •	Székfelmérés záróprezentáció	20 %	0-60%:	elégtelen
• •	Vizsgaprezentáció	20 %	)	60%: szorgalom, 30%:
	tehetség, 10%: egyéb (humán tényező)			

90-100%: Jeles (5)

80-89%: Jó (4)

70-79%: Közepes (3)

60-69%: Elégséges (2)

50-59%: Elégséges, de pótlásra javasolt (1)

- 0-49%: Elégtelen (1)

Kötelező irodalom:

- Gurmai Mihály: Az üvegművészet technikája I-IV
- -Drescher Károly: Üvegfújó szakmai ismeret 1. /Műszaki Könyvkiadó, Bp., 1972/
- -Boros Tibor: Üvegtechnológia 1. / Tankönyvkiadó, Bp., 1979)
- -Drescher Károly-Márton István: Üvegipari anyag- és gyártásismeret 1. /Műszaki tankönyvkiadó, Bp., 1990Szerző: Cím. Kiadó. Év/Letöltés. #1

Ajánlott irodalom:

- Mester Edit: Középkori Üvegek /Visegrád 1997/
- -Prof. Ödner KüCükerman: Glass Beads /Istanbul, 1988/Szerző: Cím. Kiadó. Év/Letöltés. #1

Egyéb információk:

Milyen eszközöket szükséges beszereznie a hallgatónak az óra teljesítéséhez? Milyen különleges jellemzői lesznek a kurzusnak?A szabadon választás lehetősége mellett külön hangsúlyt kap, hogy a munka minden egyes fázisa, része, fajtája jól mutassa a hallgató gondolkodásmódját, komplex, tervezői hozzáállását, munkája folyamatosságát, és ezt, ezeket a kiértékelésen értékelhetően bemutassa, vagyis érthetősége az értékelés része és tárgya is már.

Máshol/korábban szerzett tudás elismerése/ validációs elv:

Nem adható felmentés a kurzuson való részvétel és teljesítés alól,

Tanórán kívüli konzultációs időpontok és helyszín:

Oktatók fogadóórája és elérhetősége órarendi időponton kívül. Preferált kapcsolatfelvételi mód.